

сделать покупки, о праздниках, отмечаемых в нашей стране, и традициях, с ними связанных.

Профессионально ориентированный модуль нацелен на получение иностранными учащимися коммуникативной, речевой и языковой компетенций в учебной, учебно-научной и профессиональной сферах деятельности. Специальные тексты, которые читают студенты, также могут содержать страноведческую информацию. Так, в тексты для студентов медико-биологического профиля может быть включен материал о функционировании системы здравоохранения в Республике Беларусь, об известных ученых-медиках, о пословицах и поговорках на медицинскую тематику и т. п.

Немаловажное значение имеет налаженный контакт преподавателя со студентами, его толерантность, безразличие к их проблемам, интерес к культуре и национальным традициям их страны, не навязчивая, а корректная подача страноведческого материала, связанного с речевым и поведенческим этикетом. Опыт показывает, что иногда студентам необходима информация о том, что в аудитории нужно находиться без верхней одежды и головного убора, о том, что не принято разговаривать на родном языке в присутствии преподавателя, невежливо использовать обращения к незнакомым людям («молодой человек», «мужчина», «девушка», «женщина») и т. п.

Таким образом, в качестве основных форм работы по страноведению выступают аудиторная (в рамках модуля общего владения языком и профессионально ориентированного модуля) и внеаудиторная работа.

ЛИТЕРАТУРА

1. Лебединский, С.И. Русский язык как иностранный: типовая учебная программа для иностр. студентов I–IV курсов нефилол. спец. высш. учеб. заведений / С.И. Лебединский, Г.Г. Гончар. – Минск: БГУ, 2003. – 172 с.

У АБАРОНУ СТЫЛІСТЫКІ І КУЛЬТУРЫ ПРАФЕСІЙНАГА МАЎЛЕННЯ Ў МЕЖАХ ПРАДМЕТА “БЕЛАРУСКАЯ МОВА (ПРАФЕСІЙНАЯ ЛЕКСІКА)”

А.М. Пісарэнка, В.В. Шунейка

Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў
г. Мінск, Рэспубліка Беларусь

Курс “Беларуская мова (прафесійная лексіка)” уключае ў сябе пэўную колькасць гадзін, адведзеную на вывучэнне функцыянальных стыляў і камунікатыўных якасцяў маўлення. У залежнасці ад колькасці гадзін, вылучаных на адпаведныя тэмы, можна вар’іраваць матэрыял: у тыпавай вучэбнай праграме для вышэйшых навучальных устаноў (Мінск, РІВШ, 2008), паводле прыкладнага тэматычнага плана, на функцыянальныя стылі адведзены адны практычныя заняткі; па тры лекцыйных, тры практычных заняткаў – на навуковы стыль, афіцыйна-справавы стыль, культуру прафесійнага маўлення. Аднак паводле праграмы, выдадзенай для ВНУ сферы культуры, на гэтыя тэмы адведзена ўсяго толькі тры практычных заняткаў. Калі звярнуцца да вопыту і практыкі суседніх краін, то можна ўбачыць, што ў Расіі сучасныя ўніверсітэцкія праграмы ўключаюць, незалежна ад абранага студэнтам кірунку ў навучанні (гуманітарнага, прыродазнаўчага ці тэхнічнага), прадметы, звязаныя з вывучэннем роднай мовы. Гэта перш за ўсё такая вучэбная дысцыпліна, як “Руская мова і культура маўлення”, а таксама курсы на выбар студэнта – “Стылістыка”, “Рыторыка”, “Пісьмовае маўленне”, “Дзелавое маўленне”, “Маўленчы этыкет” і інш. [Бушенев, Н. Лингвистическое образование – всем студентам! / Н. Бушенев // Высшее образование в России. – 2005. – № 11. – С. 89–91].

Адносна вывучэння маўленчых стыляў у ВНУ сферы культуры, як і ў ВНУ негуманітарнага профілю, на нашу думку, варта разам з навуковым і афіцыйна-справавым сылямі, іх падстылямі і жанрамі ў больш поўным аб’ёме вывучаць і стыль публіцыстычны. Безумоўна, падчас навучання ў ВНУ студэнт авалодвае маўленчымі асаблівасцямі навуковага стылю, сам курс “Беларуская мова (прафесійная лексіка)” прадугледжвае вывучэнне тэарэтычнага матэрыялу на аснове лексікі агульнанавуковага ўжывання і адпаведнай навуковай тэрміналогіі на аснове тэкстаў адпаведнага зместу.

Жанравая разнастайнасць навуковага стылю, веданне якой неабходна менавіта падчас навучання (найперш рэфераты, даклады, курсавыя і дыпломныя працы, тэзісы, рэзюмэ, артыкулы) і афіцыйна-справавога стылю (аб’ява, заява, даручэнне, кантракт, аўтабіяграфія, справовае пісьмо і інш.) не могуць быць разгледжаны ў дастатковым аб’ёме за такую невялікую колькасць гадзін, хаця адна з задач курса – навучыць складаць і весці на беларускай мове справовую дакументацыю, рыхтаваць навуковыя і публічныя выступленні і г. д.

Таксама вядома, адной з задач курса з'яўляецца арыентаванасць студэнтаў на далейшае выкарыстанне беларускай мовы ў штодзённых зносінах: калі не ў сацыяльна-бытавым маўленні, то хаця б у прафесійнай дзейнасці. Гэта азначае, што спецыяліст сферы культуры павінен валодаць, акрамя ўсяго, тэарэтычнымі ведамі і практычнымі навыкамі публіцыстычнага стылю. Рэцэнзія на спектакль/фільм/канцэрт ці іншыя відовішчы, інтэрв'ю – гэта ўжо публіцыстыка, якая павінна быць напісана якаснай мовай, інфарматыўна насычанай, правільна, дакладна, выразна аформленай, рэкламна арыентаванай.

Мастак, рэжысёр, танцор, спявак і любы іншы супрацоўнік сферы культуры РБ павінен быць гатовы да інтэрв'ю на беларускай мове, прадметам якога можа быць асабістае жыццё і лёс, дасягненні ў сферы культуры. На сённяшні дзень з усіх маўленчых стыляў найперш публіцыстычны, а не мастацкі стыль забяспечвае захаванне маўленчых нормаў і прапаганду мовы ў найлепшым сэнсе гэтага слова. Таму важна, каб не толькі дыктары, каментатары, журналісты гаварылі правільна, прыгожа і ярка па-беларуску, але і тыя людзі, якія самі “робяць”, ствараюць здабыткі нацыянальнай культуры, духоўнай спадчыны беларускага народа. Мастак, які пэндзлем усхваляе родную зямлю, “занатоўвае” родныя абрысы, рэжысёр, які праз сцэнічныя вобразы выяўляе асаблівасці беларускага тэатральнага майстэрства, спявак сваім голасам праз словы беларускай песні не менш, чым выдатны беларускамоўны пісьменнік, могуць зрабіць для справы захавання беларускага слова і выхавання пачуцця нацыянальнай самапавагі і самаідэнтыфікацыі сучаснага маладога пакалення. Што да жанра інтэрв'ю, то ў сувязі з развіццём прамысловасці і сельскай гаспадаркі, усё большай грамадскай цікавасці да іх развіцця спецыяліст любой сферы павінен быць гатовы да адпаведнай публічнай прафесійнай гутаркі.

Многія метады і методыкі навучання мове, у тым ліку метады камунікатыўнай тэхналогіі і метады кейсаў, дапамагаюць студэнтам развіваць творчы патэнцыял, садзейнічаюць уключэнню ў інфармацыйны пошук. Не кожны малады чалавек можа ўдзельнічаць у прэс-канферэнцыі, дыскусіі, аднак прааналізаваць сітуацыю, прыняць удзел у вучэбных дэбатах уяўляецца нам магчымым і натуральным для кожнага. Самі ж гульнівыя тэхналогіі, у межах якіх студэнтам можна прапанаваць узяць інтэрв'ю, прадэкламаваць байку, верш ці інш., праспяваць песню, выступіць у ролі канферансье або гіда-кансультанта на выставе той ці іншай прадукцыі, спрыяюць развіццю творчых і прафесійных магчымасцяў асобы.

Спецыялісты з вышэйшай адукацыяй закліканы скласці культурную эліту нацыі, уяўляючы сабой эталоны яе адукаванасці, выхаванасці і маральнасці, закліканы фарміраваць і паглыбляць культурнае асяроддзе, найважнейшае месца ў якім займае моўнае асяроддзе. Маўленне чалавека – неад’емная частка яго іміджу, знешняя праява яго ўнутранай абаяльнасці. Калі прафесійная падрыхтоўка спецыяліста накіравана на паглыбленае засваенне пэўнай сферы чалавечай дзейнасці і тым самым вылучэнне гэтай дзейнасці ў агульнай структуры дынамічнага свету, то моўная падрыхтоўка накіравана на цэласнае, інтэгральнае ўспрыняцце гэтага свету, а таксама на якаснае самавыражэнне асобы.

ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ВНЕДРЕНИЯ ИКТ НА ФАКУЛЬТАТИВНЫХ ЗАНЯТИЯХ: КОМПЕТЕНТНОСТНЫЙ ПОДХОД

Н.Г. Романова, Е.В. Хомченко

Могилевский государственный университет продовольствия,
г. Могилев, Республика Беларусь

В настоящее время накопленный опыт и анализ результатов исследований по проблемам использования информационно-коммуника-тивных технологий (ИКТ) в образовательном процессе показывает, что академическая успеваемость студентов в большей степени зависит от характера самой познавательной деятельности, доли самостоятельной работы студентов, эффективности обратной связи и профессиональной подготовки преподавателя и в меньшей степени – от материального носителя информации. Неоспоримым остается и тот факт, что именно ИКТ не только создают условия для эффективного усвоения знаний, но и моделируют среду, в которой формируются профессиональные компетенции будущих специалистов. В этой связи представляется целесообразным систематическое инкорпорирование ИКТ в специализированные учебные дисциплины. Возможности использования ИКТ в учебном процессе реализовываются кафедрой иностранных языков для студентов химико-технологических специальностей в рамках преподавания дисциплины «Деловой иностранный язык» в нескольких направлениях. Первое направление представлено содержательно-информационном блоком: электронные и печатные варианты основного и дополнительного материалов, доступные для редактирования как для преподавателей, так и для студентов; база